

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancoate nu se
primesc. — Manuscrisurile nu se
retrimit.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Dukas, Heinrich
Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppel;
Nachfolger; Anton Oppel, J.
Dankó, în Budapesta: A. V.
Goldberger, Edeon Bernai; în
București: Agenția Illyus, Suc-
ursale de România; în Ham-
burg: Karoly & Liebmann.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o colină 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicării mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 cr. sîn 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(NUMĂR DE DUMINECĂ 7)

„Gazeta” ieșe în nr.-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Nr.-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
Nr.-rii de Duminică 3 franci.
Se primumă la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 80 etajul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu cina în casa: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sîn 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 38.—Anul LIX.

Brașov, Duminică, 18 Februarie (1 Martie)

1896.

Meșterul vrajbei.

Mulți dintre cetitorii Gazetei de Duminică, auțând despre isprăvile celor din compania Slavicilor-Brote, cari au introdus cërta și zizania în sinul membrilor comitetului din Sibiu și au adus lucrurile acolo încât dușmanii noștri nu mai vorbesc decât de „desbinarea și ruptura” în sinul partidului național român, se vor fi întrebând: cine sunt acei doi meșteri de vrajbă și ce scop au ei?

Cât pentru Eugen Brote acela, care, după ce a încurcat și pe colegii săi din comitetul național în procesul Memorandului, — pentru a căruia publicare și răspundere fusese mai întâi numai el singur tras la răspundere, — a luat-o la sănătoșa peste graniță, ómenii își mai dau sémă într-o câtva de purtarea lui sciind, că ca fost proprietar al „Tribunei” a uneltit să rămână el singur stăpân pe această fóiă.

Dér Ioan Slavicul, care a trecut în România încă înainte cu vre-o șapte ani, ce vrea el, ce scop urmăresce el? Cine-l îndemná, cine-i poruncesce să bage zizaniá între noi? La cine s'a tocmít și cui îi slujesce făcându-se propovăduitorul desbinării între Românii din Transilvania?

La aceste întrebări ne va da deslușire însuși d-l Slavicul, a căruia gânduri și a căruia omenia se oglindeză în scrierile lui de 14 ani de când ăce, că face politică între Români.

În anul 1881 I. Slavicul a scris pe plată acel tom din colecția editată la Viena „Die Völker Oesterreich-Ungarns” (Popóarele Austro-Ungariei), care avea să trateze despre Românii din monarhia. Tomul despre Maghiari, l'a scris Hunfalvy. Întréga colecția avea să fiá în spirítul dualist germano-maghiar. Și pe când Hunfalvy ridica cu laudele

pe Maghiari până la ceriu, pe atunci Slavicul în tomul său „Die Rumänen in Ungarn Siebenbürgen und der Bukovina”, hulea pe Români.

La timpul său noi am atras atențiunea Românilor asupra acestei scrieri infecte, ér acum de curénd un student universitar român din Viena a reimprespéat în memoria cetitorilor „Tribunei” unele părți din amintita carte: „Die Rumänen” de Ioan Slavicul. Eată-le:

În capítul „Însușiri particulare naționale”, d-l Ioan Slavicul scrie: „Românul este cuprins de o încápăținare stupidă (Begriffstüchtigkeit) și odată cu copul nu voesce să priméscă vre-o ideeă nouă”. Apoi: „În afaceri importante (Românul) purcede după obiceiul, fără de a se întreba cândva, decât procederea sa este corectă ori ba.”

„De regulă Românul preougetă un lucru timp atât de îndelungat, încât adeseori nici nu termină cu ougetatul. Românul totdeuna se decide prea târziu pentru ceva, mintea Românului cea de pe urmă a devenit proverbială.”

„Cine ia atât de greu o decisiune, nu-și dá în curénd ostենă de a o schimba; astfel Românul este omul cel mai de încredere, decât soii numai, că într-o cât vreme poți încrede. Acesta însă adese nu o osii, căci din punctul de vedere românesc sinceritatea (Aufrichtigkeit) nu este o virtute, nici că există în limba română cuvânt pentru această noțiune (p. aufrichtig). În genere Românul nu privește sinceritatea de o datorință, și cine spunénd adevérul își cauzează vre-o pierdere, devine obiect de batjocură. La vecinii cei mai apropiați ai Românilor, la Maghiari, este însă sinceritatea o datorință, și Românul și ride pe Maghiar pentru sinceritatea sa.”

„Nu te încrede în mândria Românului”, (Auf den Stolz des Rumänen soll man nicht bauen) pag. 146, op. cit.

„Demnitatea Românului constă în aceea, ca să purcedă și să vorbească întotdeuna chibzuit. Între împrejurări poți să comiți în contra lui ori și ce (lässt er sich Alles gefallen) așa o pretinde opinia publică (ro-

mănescă) dela el; și decât el o face (adecă să suțere totul) este laudat.

„Românul, ce e drept, nu este curagios, și contorm opiniunii romănesoi, nici nu trebuie să fiá curagios, căci curagiul purcede nu numai din forță bărbătescă, ci (după conceptul românesc) și din lipsa de chibzușă; dér (Românul) este curagios decât se află într-o poziție adevérat critică, ori decât cauze nedelăturabile îl silesc ca să se espună. Viteză nu înseamnă în limba română aceea ce înseamnă viteză în limba maghiară; heldenmüthig (adecă viteză), în sensul serios și nobil al cuvântului înseamnă pe romănesc: viteză la strimțóre, (muthig in der Bedrängnis), când nu ai încătro, (wo kein anderer Weg übrig bleibt). Erica e cea mai bună pasă, (die Furoht ist die beste Wache), ăce proverb (romănesc). Același proverb se află și la alte națiuni; întrebarea este însă tot-deuna, că în ce sens aplică un popor un proverb, în serios, sêu numai din glumă, ori ironic. Românul aplică proverbul din cestiune forțe serios.”

„Arare-ori vei afla un Român, care pentru nimica să se espună vr'unui pericol, adese-ori însă de aceea, cari în precauțiunea lor merg până la lasitate...”

„Românul este forțe ospital, însă numai față de Români, pentru străini casa sa este închisă, și în unele tinuturi merg (Români) așa de departe, încât străinului nu-i dau nici măcar un pahar de apă.”

„Decă cineva cade în apă, apoi poți striga cât va voi, ca să-i sară vre-un Român în ajutor, e înzadar (strigătul) și decât totuși s'ar afla așa unul (adecă care să-i sară într'ajutor a celui ce se înecă), atunci acesta nu este laudat din partea Românilor, ci declarat de imbecil.”

„Românul sare orbiș în foc, fără să mai întrebe, decât va peri ori nu: în cas decât astfel s'a poruncit; decât însă arde în vre-un sat românesc o casă, cu toții o lasă să ardă, și fiecare dintre cei ce se află în casa ce arde, se cere să aibă curagiul de a se salva cu ajutorul lui Dumnezeu.”

D-l Slavicul mai scrie: „Decă cineva fură găini, rațe, găște, miei ori porci spre

a-și găti un prănd bun, și nu este prins o tâlhar, chiar el vine și se laudă peste vre-o câte-va luni cu furtul succes.”

„În genere, în ochii Românului nu trece de réu acela care a furat dela vre-un străin avut, ci de neistéț decât a fost prins în flagrant delict.”

La 1884 I. Slavicul fu angajat ca director politic la „Tribuna” în Sibiu. Aici a séméat el în timp de 5 ani, cât a stat la această fóiă, séménța urei și a discordiei între frați, care pare că stă să încolțéscă acuma.

Cum a scris el la „Tribuna” vom vedé de altă-dată. Pentru acum amintim numai, că Slavicul a introdus cu încetul și în sinul Românilor dela noi acel spirit de vrajbă exclusivist, de care sunt așa mult stăpâniți ađi Jidano-maghiarii, și care din nenorocire bântuie așa de mult și între frații noștri de dincolo de Carpați.

Pe când în „Tribuna” Slavicul lua în batjocură memoria lui Horia și Cloșca scriind, că „dreptate li-s'a făcut, când au fost frânți pe rotă”, pe atunci el scriea despre Români în genere următoarele:

„Românul atât aici, cât și peste Carpați nu umblă după idei: el vrea să aibă hrana de toate ățelele, adăpostul lui sigur și tiona lucrării pacinice, nu-i trebuie nici un drept, decât le are pe aceste...” („Tribuna” nr. 40 din 1885.)

În Novembre v. 1895 I. Slavicul a făcut să se furișeze în „Tribuna”, cu ajutorul nepotului său Russu-Șirianu, care p'atunci încă era tare și mare la acea fóiă, nisce articuli despre „Mileniul” unguresc. Într'unul din acești articuli, care a produs atâta sânge réu la noi, da sfat Românilor ardeleni să caute a îndulci pe Maghiari, scriind:

„Sunt între noi ómeni, cari nu mai cred, că vom puté să ne înțelegem și să

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Ciobanul.

Sătul de viața orașului, plecai astă-véră să mă plimb prin munții Moldovei, ochii dracului nu prea scăpărau prin buzunarele mele, dér aveam în partea mea libertatea, tovarășii după fapta inimei și frumșeța naturii.

Ori cum cu aceste trei bunuri mai pôte alunga cine-va amărâtele gânduri.

Céta noastră compusă din vre-o doi-spre-ăcece inși, luase hotărîrea să urcăm Ceahlăul. Pregătiți cu toate trebuitóarele, plecărăm, și peste vre-o 5 césuri ne-am tređit de la póle la Panaghie.

Era ziua de 6 August, la sêrbătórea Schimbărei la față, ziua tradițională, când toți sátenii din împrejurimi vin și petrec cu láutarii pe vârful Ceahlăului, în memoria acestei sêrbătóri.

Ziua era frumoasă, lume se strîn-

sese multă, privelesce atrăgétóre. Eu îmi făceam ochii rotă pe la voinicii flăcăi, dér mai ales la tinerile și frumósele țărâncuțe, cari tresăltau pline de viață în costumele lor, scripitóre de curățeniá și bibiluri. Mi-se părea, că lighiónele munților se transformaseră. Bêtrânul Ceahlău își perduse sêlbătécia, fără a-și perde din farmec.

La uitați-vé, ăise o drăguță excursionistă țirgovéță din. ceta noastră, uitați-vé lângă horă, la ciobanul acela, găsesc că are nn aer nu sóiu cum, mai distins. Deja acel cioban îmi atrăsese și mie luarea aminte. Era un băiat ca de doué-ăceci și doi ani, înalt, frumos, brun, cu plete lungi și cu hainele lui ciobănesci, care erau însă, de o curățeniá perfectă. De și nu sunt de loc înclinat spre idile, plecai să intru în vorbă cu ciobanul. Fisonomia lui seriósă mi-s'a părut un studiu.

— Bună ziua bádășorule, îi ăisei apropiindu-mé de el.

— Mulțámim domnișorule, 'mi răspunse cu óre-care umbră de ironie.

— Ai lăsat de mánat oițele și ai venit să învêrtești fetițele, nu e așa?

El ăimbi puțin dér tăcú.

— Ori după cât se vede tréba, e vorba cântecului: câte fete și neveste ca a Neichei nu mai este.

— Ba ai ghicit, dér numai pe jumétate domnule, mi-am lăsat oițele dincolo și am trecut sê-mi mai véd frații de dincóce, sciam, că o sê ne întâlnim ađi mai mulți.

— Ești român din Ungaria?

— Da domnule.

— Pentru alți Români bádică, Carpații sunt mult mai înalți de cât pentru domnia-ta și frații uită unul de altul.

— Nimic nu e mai înalt de cât simțurile cele mai înalte, domnule.

— Admit, ideia e pe cât de frumósă pe atât de adevérată, dér veđi dumneata bádicuță, ideile trebuiesc puse în aplicare și aci e greu, când le ai, trebuie să lupți pentru ele, de multe ori să te jertfesci chiar. Eu cred totuși, că fiá-care trebuie să lu-

creze pentru ideile lui după cât îl tae capul.

— E dator chiar, afirmă ciobanul.

— Uite dumnéta, care parí un om de idei cum te împaci cu pástoria?

— Mě împac, cum să împacă cine-va cu singurul mijloc, ce-l are pentru un scop mai bun. Stăpânul mă plătesce destul de bine, căta lună pasc oițele, câte șése, și use oraș din banii adunați, și când noi, Românii nu p'od, ce-și gândi, Mai am tovarășii i- deschise și așa

— Dér în șé murgul Ilenei Co- mintea dumitale ađi, îl întrebă: Dér

— Cetesc r' domnuțul meu? Ear tiera îmi récor use: Mi-ar trebui dóuș nu mă despa, sta!

— spatele mele, dragă dom- traistă.

Luai c Făt frumos pe calul Ilenei deschisei și Făt minută fu la crengile

— Drac mai nedumouș pere, și calul apoi se țiuile p'atră curțile Ilenei Cosânzene. nu se vedú Iléna venind cu calul

odată 'n palmi de mánie și-i st uiosă: Te-am vedut, când erai la

intrăm la bună învoială cu Maghiarii: nu e însă nimenea, care nu doresce, ca să se înțeleagă și să intrăm la învoială cu ei. Lasă că e grea lupta pe care o purtăm, oă sunt mari jertfe ce trebuie să le aducem în lupta această, și că dorința de a termina lupta e firească, dăr sunt și mari interesele naționale, cari cer, ca să curmăm cât mai curând vrajba cu Maghiarii. E însă lucru învederat, că înțelegerea va fi cu atât mai anevoioasă, decât manifestările nemulțumirii noastre se vor urma, ca note discordante și în timpul sărbării (milleniului). Avem dăr să ne dăm seama, decât putem ori nu, ca omeni rezonabili, să sperăm, că Maghiarii vor ajunge în cele din urmă și ei la recunoșterea adevărului, și vor fi accesibili pentru pace. Dacă dă, atunci trebuie să profităm de ocaziune spre a-i înduce, pentru-ca să fiă mai accesibili pentru pace...

„Nu mai incapa nici o iudoală, că ei vor căuta să ne siluască, și trebuie să ne dăm seama decât mai avem ori nu destulă putere, ca să ne împotrivim. Cei mai hotărâți dintre luptătorii noștri parte au fost nevoiți să părăsescă țera, parte abia de curând au scăpat din temnițe, și nici nu se simt, nici nu sunt liberi, ci amenințați în via-care clipă de nouă lovituri. Ce facem noi? — Intrăm fără de dănsii în luptă? Le cerem să se expună din nou alătura cu noi — ori stăm umiți, ca să-i cruțăm pe dănsii?“...

In anul acesta, 1896, I. Slavici s'a distins cu o nouă ispravă de meșter al vrajbei, publicând în București broșura „Tribuna și tribunisții“ despre care am amintit deja.

In partea dintâiu a acestei broșuri, Slavici, precum am arătat, hulesce pe d-l Dr. I. Rațiu și pe soții săi din comitet, cari țin cu acesta, își bate joc de solidaritatea națională cimentată la 1881, mai departe își bate joc de procesul Memorandului și de acușării, cari s'au înfățișat înaintea judecării dela Clușiu și n'au fugit ca Eugen Brote. In fine, ca încheiere, face, cum scim, o propunere de împăcaciune cu ministrul-președinte Banffy. Acesta, dice Slavici, cunoșce bine pe Români de când era fișpan la Dej și Năsăud și de aceea el este în stare să delăture conflictul între Români și Maghiarii. Apoi încheie din cuvânt în cuvânt așa:

„E de mult de când Majestatea Sa Regele Apostolic al Ungariei a exprimat dorința, ca în Ardeal să se facă liniște și ordine. Ridicat prin încrederea monarhului, care a exprimat dorința această, în fruntea guvernului ungar, și având majoritatea în parlamentul (dieta) Ungariei, d-l baron Banffy nu are decât să fiă adevărat om de stat, pentru ca să înlătore din rândurile adversarilor săi, nu numai pe cei trei (Brote, Lucaciu și A. Popovici), ci pe toți omenii insetați de pace.“

„Să începă d. baron Banffy, cât

mai curând, în tot cazul înainte de sărbările milenare, cu crearea unei legi electorale europenești, nu numai pentru Români, ci pentru întregul regat al Ungariei, și va fi făcut patriei sale un mare serviciu, va fi ferit pe neamul său de multe din supărăriile ce i-se pregătesc pentru timpul milenului. Români o cer această, aprobarea Coronei e asigurată: nu mai lipsesc decât o hotărâre bărbătească din partea guvernului.“

Să facă d-l baron ceea ce trebuie să fiă făcut, pentru ca să înceteze nemulțumirile legitime ale Românilor, și-l încredințez eu că dușmanii săi Români își vor perde totă trecerea și nu vor mai îndrăzni să-și ridice capetele.“

„Nu va fi încă rezolvat conflictul dintre Români și Maghiarii, căci așa de-odată rezolvarea această nu se poate face; dăr din ziua în care Români vor fi fost nevoiți să-și trimită reprezentanții în parlamentul ungar, conflictul va fi pierdut caracterul primejdios pe care-l are astăzi, și frunțașii Românilor nu vor mai fi nevoiți să alerge la Viena și la București, ci se vor întelni totdeauna la Budapesta, și se vor deprinde a lucra în înțelegere cu frunțașii concetățenilor lor maghiarii.“

Ca să potă vedé ori și cine, ce însemnăză cuvetele de mai sus ale lui Slavici și ca să potă judeca unde țintesc acest condei simbriaș, cităm aici ceea ce ne scrie „Budapesti Hirlop“ dela 28 Februarie a. c. despre amintita propunere de împăcaciune a lui Slavici. „Budapesti Hirlop“ dice:

„In tot cazul este interesant, că d-l Slavici, care a fost cel mai zelos anteluptător al direcțiunei reprezentate prin „Tribuna“ cea vechiă, astăzi nu mai pretinde autonomia Ardealului, ci se îndestuleșce și numai cu o nouă lege electorală. Este adevărat, că și deca Desideriu Banffy li-ar da Românilor o lege electorală, care li-ar plăce și atunci Slavici nu ar pute oferi altă garanță pentru faptul, că majoritatea politicienilor români ar primi statul quo astfel creat, decât cuvântul și vața sa proprie. După-ce Desideriu Banffy cunoșce foarte bine raporturile dintre Români, șce și aceea, că cuvântul și vața lui Slavici îi dau foarte puțină garanță, astfel deci nu se va prea grăbi de-a împlini dorința d-lui Slavici, și de-a se depărta dela politica sa urmată până acum față cu naționalitățile, despre succesul căreia dau dovadă chiar și certele ivite în sinul comitetului național.“

Revista politică.

Conferența episcopilor catolici.

Alaltă-eri s'au întrunit prelații catolici din Ungaria la o conferență, în palatul din Budapesta al Primatului. Conferența a fost presidată de primatele Vaszary, și dintre prelații români au luat parte: Archiepiscopul din Blășiu Victor Mihalyi și

episcopul din Gherla Ion Szabo. Au lipsit dela conferență: episcopul din Oradea mare, Mihail Pavel și reprezentantul diecesei Lugosului. La ordinea zilei s'a pus mai întâiu cestiunea congruei, dăr nu s'a luat nici o hotărâre definitivă, până când ministerul nu va publica conscripțiunea venitelor preoțesci. Intre obiectele, asupra căror s'a mai discutat, au fost, ca „cel mai de frunte punct“ și modalitățile, sub cari episcopatul catolic se ia parte la sărbările milenare. Diarele din Budapesta anunță, că, după o discuțiune lungă, episcopatul a luat în privința această următoarele hotărâri: La liturghia festivă din 3 Maiu, celebrată în biserica Mathia din Buda, toți membri episcopatului catolic vor apăre în corpore, și încă în ornat, în manta fără înfășurătură. Mai departe primatele va fi de față la scoterea și așederea Coronei sf. Ștefan, deore-ce între altele, coróna e sigilată și cu sigilul primatului, apoi doi dinte episcopi, îmbrăcați în mare ornat, vor însoți coróna până la biserica Mathia, unde ea va fi întâmpinată de toți prelații, de asemenea îmbrăcați în mare ornat. In fine conferența hotărâ, că, după-ce în anul acesta se va celebra ziua sf. Ștefan cu o pompă extraordinară, să fiă rugat Papa ca să numescă un reprezentant extraordinar la această serbare, și că toți prelații catolici să ia parte la procesiune în ornat complet episcopesc. Conferența se încheiă la 2 ore p. m.

Alegerile comunale din Viena. Alaltă-eri s'au început alegerile membrilor consiliului comunal din Viena. Mai întâi a ales co'egiul al III-lea, după cari vor urma zilele viitoare alegerile colegiilor II și I. La alegerile colegiului III antisemiții învinsă în toate cercurile electorale 19 la număr. Scirile sosită din Viena anunță, că alegerile au decurs în cea mai mare ordine și în liniște. Când președintele centrale orășenesci, că antisemiții au primit majoritate absolută, aceștia erupseră în strigăte de: „Trăescă Lueger!“ „Jos cu Jidani!“ Din incidentul acestei învingeri antisemiții arangiară în sala-Dreher o mare serbare. Intre mulți alții ținū o vorbire entusiastă și Dr. Lueger, dicend, că învingerea această strălucită a antisemiților va face, ca și ministrul-președinte, conte Casimir Badeni, să câștige alte păreri, de cum are. Să-lută apoi poporațiunea creștină a Vienei, și strigă de trei ori „Să trăescă!“ la adresa monarhului. La finea sărbării Lueger mai ținū un toast la adresa femeilor din Viena. Musica începū apoi a cânta marșul-

Lueger, și acestuia i-se făcură mari ovațiuni. Bustul său fu încununat cu lauri, și când voi să părăsescă locul la 9^{1/2} ore, de abia putu străbate printre mulțime, care se îndesua spre el, pentru de a-i scruța mânăle. Lueger fu silit să se urce într'o trăsură, și însoțit de un comitet de dame, plecă spre Atzgersdorf.

Viitorele alegeri și naționalitățile. Acum când lucrurile merg cât se poate de rău pentru br. Banffy, și când se află așa dicend în prējma noușlor alegeri de deputați dietali, Ungurii din opoziția își fac mari speranțe, că așa numita „partidă liberală“ (guvernamentală) va pute fi trântită și înormentată de veci.

Cu afacerea această se ocupă un politic ungar, care se iscălesce „conservativ“ și care a scos o broșură, ce vorbeșce despre înșghebarea unui nou partid în dietă. Partidul acesta s'ar alcătui din toate elementele, cari nu mărturisesc credeul lui Banffy, și ar avé în fruntea lui pe Szapary, Apponyi, Zichy și Ugron. E vorba ca în programul acestui partid să se vire și cestiunea naționalităților, cerendu-se față cu acestea „o politică națională drăpă și pacnică; concesțiuni locale față cu Români ardeleni, pe lângă observarea strictă a unității politice“ — a statului ungar. „Conservativ“-ul ungar crede, că c'o bună chibzuială și pe lângă pregătiri bune, partidă această ar pute avé în dietă 80 de deputați apponyiști, 70 de szaparyști, 60 din ai partidei populare (Zichy) și 30 ai „partidei naționalităților“.

Ceea ce face lucrul și mai interesant e, că căpeteniile „patrioților“ nemulțumiți cu stările de față, ne bagă și pe noi Români în șirurile acestei partide visate de ei. Iși uită însă luminășile lor, că noi Români din Transilvania, Banat și Țera ungarășcă formam deja un partid național român, care își are programul său, și care în urma violențelor, a nedreptăților, a stărilor excepționale, cari ni-s'au creat de puternicii zilei, a hotărât să nu ia parte la alegerile dietale, adecă să se pună pe tereul pasivității, semn, că noi Români suntem nemulțumiți cu sistemul de guvernare de azi. De acest parud se țin toți alegătorii români, cari sunt cu mult mai mandri de onorea numelui lor, decât, ca să primescă și cerșescă stărnăturile, ce li-le imbie cei ce umbă a forma un nou prtid ungar. Pot ei să amăgescă pe unii și pe alții păcătoși și slabi de ânger dintre ai noștri, ca să-și dea votul pentru un străin nemulțumit, căci ființe nesciutore și rătăcite se află la toate poporele. Coda de topor nu ne vom face niméum, și nimeni nu e îndreptățit a vorbi în numele nostru în dietă, de unde ni-au venit atâtea rele.

Condamnări pentru „Manifest“.

Pe basa ordinului ministerial, prin care se opresce funcționarea comitetului, au fost citați la poliția

sub cerul liber și în liniștea câmpiei. Ei lasă-mă frățică, dumneta care-ți treci timpul cetind, trebuie să te simțesci dornic de o viață mai omenescă.

— Șese luni ești cioban și șese luni ce ești?

— Sunt student în drept al facultăței din Viena. (Gaz. Țer.)

Făt frumos și Iléna Cosânzana.

Dice, că de mult, de mult, pe când âmbra Dumneșcu pe pământ, trăia într'o țera depărtată un împărat tare bogat, dăr pe lângă totă bogăția lui cea mare — era nefericit. Și de ce credeți d-vostă, că era nefericit? Dără nu avea ce-i trebuia? ori că nu-i era pe plac împăratășă? ori că dără copii nu avea și nu scia cui să lase împăratășă și bunătățile?

Ba nu! El avea tot ce-i cere inima: și bogătată bogată își împăratășă înțeleptă și frumoșă și copii avea doi: un fecior și o fată, dăr un necas era care-l rodea (la inimă. Era adecă în-aintea curților lui un

păr mare, dăr atât de mare, de om pământean nu era, care să vadă de jos până sus la crengile lui. Nici nu scia nime, ce fel de pere face, că jos nu cădea nici când una, ér sus la ele — om pământean n'a putut ajunge nici cu vederea măcar.

Fiind lucrul așa, se hotărî împăratul să taie părul coala într'o toamnă, când toate perele din țera lui erau cōpte, căci își dișe: de are pere, ori unde va cădea el cu crengile lui, vor căde și perele, și voi afla din cineva, unde au cădūt și ce fel au fost. Puse deci omeni să taie părul. Dăr, minunea minunilor! nu aveau ce-i face, că nici șecure, nici ferestrău nu prindea în el, ba nici măcar în scōrța lui. Atunci împăratul se supără și mai tare, dăr înzădar, el era cu supărare și putea muri de dorul perelor, că părul nu le făcea bagsēmă, pe sama lui și fiind lucrul așa, atata se supără bietul împărat, de slăbia vedend cu ochii, nu-i tinea măncaarea, nu beutura, nu-l prindea somnul, și chiar decât ațipea o lécă, tot numai cu părul și cu perele lui buiguia.

Vedend sfetnicii lui, cum stă lucrul, să adunară și se sfătuiră, ce-i de făcut?

Că era păcat de mōrte să lase ei pe împăratul să mōră cu zile de dorul șecretelor de pere, cari în urma urmelor, pote că-nisce corobeșe înneacăioșe, de cari și dracul fuge. Și din sfatul sfetnicilor eși hotărârea așa, că să trimită cărți în toate părți și revașe în toate orașele, că cine s'a afla să aducă înălțatului împărat două pere din părul cel lung ce-i înaintea curților împăratășec, acela capătă pe fata împăratului de soție și dăstre cu ea împăratășă jumătate.

Și sfatul lor plăcū împăratului și trimise cărți în toate părți și revașe în toate orașele, dără-dără s'a afla vr'un voinic să se sue 'n păr și să aducă împăratului două pere.

Mulți feciori de crai și de împărați și-au cercat norocul, că fata era frumoșă și împăratășă mare, dără care cum vedea părul cât e de înalt, se întorcea cu buzele umflate.

Vestea, veși bine, ca veștile mari, ajunse până la capetul împăratășei, în toate satele, și acum sciau și omenii ești de rând, ce se fierbe pe la curțile împăratului lor.

P'acele vremi trăia într'un sat un om

sărac; era numai el cu muierea și cu un fecioraș, care tocmai se apuca holteieș. Și era mândru feciorul, ca pingălit, și fetele din sat nici nu-i diceau altmintrelea, fără Făt-frumos, și Făt-frumos îi dicea tot satul. Și omul acela, tata lui Făt-frumos, pe lângă totă săracia lui, avea trei biete de oițe, dela ele se îndulcea și dela ele se încăldea.

Odată, pe 'nserate, nimeriră la casa omului doi moșnegi streini și se cerură de mas. Și-i lăsă omul și le făcū de cină mămăligă cu brânză dela oițe, și le făcū așternut bun de paie și se hodiniră bine moșnegii. Când fū dimineta ér le făcū omul mămăligă cu brânză și se ospetară ei și-i mulțamiră, ér — când se plece — se rugară de om să lase feciorul cu ei să le arete calea prin pădure, să nu se rătăcescă cumva, că-i pădurea mare și desă. Și le dădū omul feciorul, adecă pe Făt-frumos, ér când fură în pădure dișe un moșneg:

— Voinice, fiind-că tu și tata-t'ō și mamă ta sunteți așa omeni de omenia, etă noi voim a te dărui cu ce ț-a cere inima; spune-ne, dără, ce ai dori tu să ai? Ér el răspunse: Ași dori să am două pere de

și condamnați pentru publicarea „Manifestului“: d-l Dr. Rațiu la 10 zile arest și 100 fl. amendă, părintele G. Domide la 7 zile arest și 70 fl. amendă, ér d-l Rubin Patția din Alba-Iulia la 15 zile arest și 100 fl. amendă.

„Pentru-ce — întrébă „Tribuna“ — bărbații, cari au suferit deja cu anii temnița de stat, să mai sufere acum și arestul murdar al polițielor ungurești? — „Pentru-că“, răspunde, „așa vré guvernul milenar, așa vré Banffy, cel de Slavici „incredințatul“ baron...“

SCIRILE ȚILEI.

— 17 (29) Februarie.

Bibliotecile populare ambulante, despre cari mai pe larg am vorbit în numărul de Dumineca trecută al „Gaz. Trans.“, au deșteptat interesul mai multor bărbați distinși, doritori de răspândirea culturii în sinul poporului nostru. Așa de exemplu președintele unei mari societăți culturale din România a cerut dela noi informațiuni asupra modului de organizare și administrare a bibliotecilor ambulante, pe cari respectiva societate are de gând să le introducă și în comunele rurale din Valea Prahovei. Tot în cauza aceasta s'a adresat aici pentru anumite informațiuni și un alt bărbat dintre cei mai distinși ai noștri, care încă are de gând să stăruie pentru introducerea bibliotecii între poporul român din părțile ungurene. — Ne bucurăm mult de aceste nobile porniri pentru cultura și luminarea poporului, care trebuie să formeze cel mai de căpetenie punct de îngrijire al tuturor bărbaților iubitori de înaintare neamului lor.

—o—

In congregațiunea din Arad, ținută alaltăeri, după cum anunță foile din Budapesta, s'a anulat alegerea mai multor membri români. Faptul acesta, ȳice „P. Li.“ a dat ansă la o lungă vorbire a membrului Mihail Velicieu, ținută în limba română. Vorbirea, în care numitul membru își esprima indignarea sa asupra acestei procederi nedrepte, a fost întreruptă în mai multe rânduri de fișpan. În fine Velicieu ȳise, că decât Românilor nu li-e permis să se plângă pe cale legală, atunci să nu se mire nimem, decât Românii o vor face acesta (se vor plânge) pe cale ilegală.

—o—

Un țeran român osândit. Se scie, că țeranul român Ion Oprișor-Savu din Oana Sibiiului a fost osândit din partea tribunalului din Sibiu la 24 zile închisore pentru delictul preamăririi de fapte pumbile, deore-ce în 27 Maiu 1894 a mers împreună cu mai mulți țerani la gara din Oana și a făcut ovațiuni osândiților în procesul Memorandului, cari se întorceau dela Clușiu. Tabla regescă îl achitase pe Oprișor-Savu, acum însă Curia iutări sentința tribunalului,

în urma căreia țeranul Ion Oprișor-Savu va avé să stea în închisore 24 de zile.

—o—

Armata ofensată. În 6 Octomvre a. tr. a apărut în foia umoristică „Uj Budapest“ un articol, în care se tracta despre un pretins atentat asupra monumentului „martirilor“ unguři dela Arad, pe care l'ar fi sévêrsit oficerii dela armata comună. În acel articol se aflau și următorele două pasagii: „Oficerii au putut ciungări monumentul, dér nu l'au putut ofensa, căci bestii nu pot ofensa pe sfinți“ și „Atentatul oficerilor austriaci asupra monumentului dela Arad este fôrte natural din punct de vedere al vitejiei austriace. Ei au scit, că monumentul, cu tôte că represintă persoane sfinite, nu pôte lovi îndêrêt, și nu pôte alunğa pe cei lași“. Pentru aceste două pasagii, procurorul de stat intentă proces de pressă numitului diar și cu tôte că se dovedi, că nici un oficer austriac n'a ofensat monumentul dela Arad, ci totul este o „iscoditură a lui „Uj Budapest“ totuși la pertractarea judecătorească ținută alaltăeri în sfacerea acesta înaintea tribunalului din Budapesta, acusatul, jurnalistul Geza Schmittey, a fost achitat din partea tribunalului. Nu-i lipsă de nici un comentari! Ni-ar plăcé să auidim ce ȳice la acesta oficerii dela armata comună?

—o—

La demonstrațiunile din Esseg. Cetitorii noștri își vor aduce aminte, că în luna August a. tr. s'au arangiat din partea poporațiunei nemaghiare din Esseg mari demonstrațiuni contra unei trupe teatrale maghiare, care nici cu sprijinul poliției nu și-au putut ținé reprezentațiile. Din incidentul acesta au fost puși sub causă, pentru crima agitării și pentru delictul conturbării liniștei publice, nu mai puțin ca 63 persoane, între cari și 2 dame. Pertractarea judecătorească contra acușărilor s'a început Martia trecută, înaintea tribunalului din Essag, și dureză și acum. Marti și Miercuri au fost condamnați 10 domni la pedepse în bani până la 100 fl. și o domnișoră, Teresia Plata, la 20 fl.

—o—

Archiducele Albrecht Salvator a murit alaltăeri în Bozen. El a fost al oinoilea fiu al archiducului Carol Salvator, și s'a născut la a. 1871. În timpul din urmă el servia ca căpitan în regim. 11 de husari.

—o—

Contra „panslavismului“. Kultur-egylet-ul din Nordul Ungariei a înaintat o rugare către ministrul-președinte Banffy, în care acesta este recercat să sprijinescă acea reuniune, amenințată de „propaganda naționalităților“. În rugare se spun următorele: „Propaganda antinațională se cultivă mai ales pe terenul bisericesc, și popii împreună cu învățătorii din Nordul Ungariei agită necontentin contra statului ungar, și stau în serviciul urei de rassă. InSTITUTELE de bani sunt conduse de agitatori nepatriotici și pressa naționalistă (slovacă) propagă cu mare cutezanță agitațiunea printre popor“.

În fine Kulturegylet-ul apelăză încă odată la Banffy, implorându-l de sprijin material și moral.

—o—

Agităriile partidei populare. Diarele maghiare se plâng în timpul din urmă fôrte mult asupra agitărilor partidei populare, care își dă tôte puterile pentru de-a câștiga poporațiunea pe partea sa. Astfel amintitele diare afirmă, că între locuitorii comitatului Vasvar dintre cari ce mai mulți sunt Croați și Vendi, în continu să imprăștiă scrieri agitatorice contra statului, și să crede, că aceste „machinațiuni naționaliste“ sunt sprijinite de preoți catolici, cari stau în serviciul partidei populare.

—o—

Ajutore pentru ucenicii. La Comitetul Asociațiunei pentru spriginirea învățăcelilor și sodalilor români din Brașov sunt de împărțit câteva ajutore pentru elevii de meserii, aflători în Brașov. Rugările, însoțite de atestate de sêrăci și contractul cu măestrul, sunt a se adresa, președintelui Comitetului, d-lui N. P. Petrescu, cel mult până în 3/15 Martie a. c.

—o—

Vinul și viile din România. Prețurile vinurilor în podgorii sunt tot cele de mai înainte. Cumpăreri și vinderi, cum spune „Timpul“ nu se fac aproape de loc în Pauciu, Nicoreșoi și Odobesoi, ér la Drăgășani fôrte puține. Până acum starea viilor în general este bună, ele nu au suferit de lipsa de zăpadă. Până la începutul lunei Februarie timpul se încălzise atât de mult, că prin Drăgășani și podgoriile din R.-Sarat începuseră chiar lucrările viei. Ele au trebuit însă să înceteze în urma scăderii de temperatură. Dacă n'au suferit viile de ger, nu se pôte ȳice, că recolta viitoare va fi abundantă. Vița are nevoie mai cu sémă primă-vara de umezélă multă, pe care de obicei o ia din zăpadă topită; și prin urmare în lipsa acesteia, va fi nevoie de ploii.

—o—

Fond bisericesc. Ni-se scie: „Românii din Purcăreni“ din Comitetul Brașovului, la propunerea părintelui Toma Giurgiu, în ședința sinodului parochial din 21 Ianuarie au decis înființarea unui fond, din care apoi la timpul său să se edifice o obiserică nouă. Fondul se crează prin o colectă benevolă, ce circuleză acum printre poporenii, și prin un arunc anual asupra credincioșilor, ce se va pune în lucrare cu anul 1897. Fondul până astăzi, într'un timp așa de scurt, a ajuns la suma de 627 fl. 20 cr. — Ce bine ar fi, decât comunele românești ar face tôte asemenea și nu sar lăsa până în momentul din urmă, când ivindu-li-se vre-o trebuință, trebuie să-și stôrca tôte puterile, ba să mai între și în datorii, ér la urma urmelor totuși rămân cu tréba neisprăvită!

—o—

Un cambiu pierdut. Suntem rugați a anunța, că un cambiu (poliță) subscris de Costache Popa, Maria Bechereanu, George Sécăreanu și Maria Popa, ce în sêra de 26 Dec. 1895 a fost trimis filialei „Albinei“ din loc prin locuitorul Gires Péter din Zizin,

s'a pierdut, fără a fi ajuns la destinațiã. Aflătorul e rugat a-l depune la administrația fôiei noastre.

Enciclopedia Română.

Invitare la prenumerațiune.

Enciclopediile populare, așa numitele „lexicóne de conversațiune“, au devenit în timpul mai nou aproape la tôte popórele culte cele mai lățite și mai căutate scrieri, cari au contribuit și contribue pe ȳi ce merge fôrte mult la popularisarea sciințelor și artelor și la lățirea cunoscințelor folositóre...

....In deosebi pentru noi Românii o enciclopedie populară se pare a oferi folóse încă cu mult mai mari, decât pentru publicul cetitor al altor popóre, pentru-că între împrejurările noastre actuale suntem lipsiți de-o mulțime de instituțiuni și mijloce pentru lățirea cunoscințelor folositóre, de cari alte neamuri se bucură cu prisos...

....De aceea comitetul Asociațiunii Transilvane s'a crezut dator a-se îngrijii de-o publicațiune, care — de-oocamdată în cadrul modest și între condițiuni, cari să-i pótă mijloci intrarea în cercuri cât mai largi — să dea publicului cetitor român o oglindă cât mai fidelă a stărilor poporului nostru în tôte țările locuite de Români și tot-odată să-l țină în curent cu progresul culturii omenesci.

Ast-fel a decis — în ședința sa din 7 Februarie 1895 — a eda o

„Enciclopedia Română“

și a însărcinat pe membrul și actualul prim secretarul său, Dr. Corneliu Diaconovich, cu conducerea acestei lucrări.

„Enciclopedia Română“ va avea deci să pună la dispoziția inteligenței române, și prin acesta întreg publicului nostru, după sistemul așa numitelor „Lexicóne de conversațiune“, în articoli populari și concisi, arangiați după alfabet, informațiuni cât mai esacte despre trecutul poporului nostru, despre stările și instituțiunile sale actuale și tot-odată despre tôte cestiunile de interes general.

La apelul Asociațiunii Transilvane aproape două sute de învățați și literați români, între cari numărăm o serie de nume dintre cele mai ilustre, s'au angajat a conlucra la această publicațiune și a-i asigura un succes cât mai multămitor:

„Enciclopedia Română“ va eși în două tomuri cu estensiune de circa 120 de côle de tipar, format 8° mare, și va apăré în fascicule de câte 6 côle (100 pagine) în decurs de circa 2 ani, cu număróse ilustrațiuni și harte. Dece fasciculi forméză un tom. În cas de lipsă se va da publicațiunei o estensiune și mai mare.

Pentru a scuti Asociațiunea de ori-ce risic material, și de altă parte a înlesni lățirea publicațiunii prin o librărie acreditată la publicul român, s'a încheiat cu firma W. Krafft în Sibiu un contract, prin care această casă binemeritată pentru literatura noastră s'a angajat a eda Enciclopedia pe risicul propriu.

cele din pèrul împèratului, să le dau înălțatului împèrat.

Atunci Dumneȳeu — că Dumneȳeu și cu Sân-Petru erau moșnegii — îi ȳise: „Le vei avé!“ și-i dèdú lui Fêt-frumos o traistă cu merinde și un toporaș și-i ȳise: Du-te și te urcă în pèr și-i adă două pere. Și s'a dus feciorul acasă și a spus tătâne-séu, că uite ce a căpètat dela moșnegi și că se duce la curțile împèratului să se urce în pèrul lui cel înalt și să-i aducă două pere.

Tată-s'o, veȳi bine, ca ómenii cei bètrâni și cuminte, a cercat destul a-l desmènta, că: da lasă-l în hantătar de împèrat, dóră nu ti-i urca tu în focutul él de pèr înalt, de nu alta, să-ți rupi capul! De-i trebuesc pere, sue-se, decât i barnic; decât nu, bee apă rece să-i trecă dorul de pere! Èr mamă-sa tot plângènd și dăolindu-se îi ȳicea: Nu mere, puil mamii, că și de îi aduce perele, tot nu ȳi-a da fata, că dóră împèrații se încruscresc cu împèrați, nu cu ómeni sêraci ca noi!

Dér Fêt-frumos, deși altcum era băiat ședat și ascultător, astă-dată n'a voit să

asculte, ci și a luat rēmas bun dela părinți și cu traista de-a umér și cu toporașul în mână s'a dus pân' la curtea împèratului. Împèratul îl lăsă înlăintru și-l întrebă, că ce dorește? Èr el îi spuse așa: „M'am gândit, înălțate împèrate, să-mi cerc norocul, dér de cumva ȳi-ași puté aduce două pere din pèrul est înalt“. — „Să-ți ajute Dumneȳeu, dragul meu, că de-mi aduc două pere, îți dau fata de soȳiă și jumătate împèrăția zestre“. Așa grăi împèratul voios, că în urmă totuși dóră va gusta din perele pèrului celui înalt.

Și se puse Fêt-frumos și începú a sui, haidi-hai! și când îi era fôme, își implânta toporașul în pèr, se aședă cu un picior pe el și gusta din merindea, ce i-o dèduse Dumneȳeu cu Sân-Petru. În ȳina dintăi se tot urcă până ajunsse la curțile sfintei Luni, acolo dormi și a doua ȳi merse până la curțile sfintei Marți, unde ér dormi; în ȳina a 3-a merse pân' la curțile sfintei Miercuri, în a patra pân' la curțile sfintei Joi, în a cincea pân' la curțile sfintei Vineri, în a șesa pân' la curțile sfintei Sâmbătă, și în ȳina a șeptea ajunsse chiar la

curțile sfintei Dumineci. Suisse dér o sèp-témână întregă și încă nu vedea vârful pèrului cu crengile și cu frunzele și cu perele. Sfânta Duminecă i spuse așa: Amu, fétul meu, după ce ȳi-a ajutat Dumneȳeu de ai suit pân' aci, unde om pământean încă n'a fost, cred, că și pân' la pere i ajunge. Dacă-i călcăia holteesce, într'o ȳi ajunsți la curțile Ilenei Cosânzenei, de acolo apoi nu-i departe tare vârful pèrului.

Când se mija de ȳină, în ȳina a opta Fêt-frumos plecă la cale și sêra era la curțile cele minunate ale Ilenei Cosânzenei. Mult se minună el de atâta frumșete, ce-i veȳură ochii, dér mult se miră și ea, cum de puté el ajunge pân' acolo. Și se uitară o minută unul la altul și gândeai, că de când lumea se cunosc, par' că erau frați gemeni atât sémèna de bine unul cu altul. După ce se uitară un scopot bun unul la altul, începú Iléna:

— Dér ce vènturi te pòrtă p' aici, voinice, unde încă om pământean n'a călcat?

— Am venit, dragă jupânésă, să duc la împèratul nostru două pere de pe pèrul acesta.

— Așa? Atunci ședți și te odihnesce, și mănecă și bea, că eu merg să mă rog la Dumneȳeu să-mi ajute să-ți pot aduce două; dér până vin eu ca să nu-ți fie urit, aici ai cheile dela tôte chiliile, în tôte intră dér în cea din fund nu intra, că n'ai ce vedé.

Și se duse Iléna Cosânzana, ér Fêt frumos mănecă și beu, și apoi deschise ușe după ușe, veȳu chilie după chilie, și când era lângă ușa chilie din fund, ce-și gândi, ce nu-și gândi, destul că deschise și ușa aceea. Adecă acolo era murgul Ilenei Cosânzenei și cum îl veȳu, îl întrebă: Dér ce poruncesci, drag domnuțul meu? Èar Fêt frumos îi răspunde: Mi-ar trebui două pere din pèrul acesta!

— „Sai în spatele mele, dragă domnuțul meu!“

Și se urcă Fêt frumos pe calul Ilenei Cosânzenei și într'o minută fú la crengile pèrului și luă două pere, și calul apoi se cobori cu el către curțile Ilenei Cosânzene. Când îl veȳu Iléna venind cu calul bătú odată n' palmi de mánie și-i st mániosă: Te-am veȳut, când erai la

Înaintând lucrările pregătitoare într'atât, că în cel mai scurt timp se va pute începe tipărirea opului, comitetul Asociațiunii prin această se adresază publicului cetitor cu prezenta invitație la prenumerațiune și rogă pe toți doritorii de a-și procura „Enciclopedia Română”, ca pentru orientarea editorului cu privire la numărul esemplarelor de tipărit, să binevoiască a se însinua în timp cât mai scurt.

Condițiunile de prenumărare sunt următoarele:

Prețul de prenumărare, care este a-se solvi anticipativ, face:

p. Austro-Ungaria p. România
 pentru 2 tomuri fl. 15.— fr. 40.—
 „ 1 tom „ 8.— „ 20.—
 „ 1 fascicol „ 1.— „ 2.40

Prenumerarea obligă la procurarea opului întreg.

Comandele sunt a se adresa deadrap-tul, ori prin despărțimintele Asociațiunii, la adresa: W. Krafft în Sibiu (Nagy-Szeben).

În România comandele se fac la librăria Carol Müller, (București, calea Victoriei) care se va îngriji și de expedițiunea opului pentru întreg regatul român.

Din ședința comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiu la 23 Novembre 1895.

Dr. Il. Pușcariu,
 președinte.

Dr. V. Bologa,
 secretar II.

Abonații, cari solvesc prețul în rate, au să numere prețul tomului, respective fascicolului următor cel mult în 30 de zile după ce a apărut și au primit tomul respective fascicolul premergător.

Corul român din Chinez.

Corul vocal rom. din Chinez (Knéz), a aranjat în decursul carnavalului espirat șese concerte; anume în: Chinez, Hodon, Pășac, Bărăteaz, St. Andraș și în Becicherecul mic. —

Cu ocașiunea acestor concerte au încurs ca suprasolviri de la următorii P. T. Domni: Al. Creciunescu paroch rom. gr. or. 2 fl. 20 cr. Kozska S. not. com. 2 fl. 50 cr. M. Nikolits teolog de Belgrad 50 cr. G. Dirina comerc. 30 cr. Ioan Sfletici cand. de not. 20 cr. Bingert. J. maghistru post. 20 cr. Bakits M. invet. serb 20 cr. Gimpel P. comerc. 20 cr. Jiva Ungurianu 20 cr. Dama I. cu 20 cr. Vlada Gain ospetar 20 cr. Ilie Petcu 20 cr. Ecat. Crișan 20 cr. Iag. Miroea 20 cr. și George Chepeșan 20 toți din Chinez și Iuliu Secheșan not. com. în Bărăteaz 75 cr.

Corul concertante a avut cu ocașiunea acestor concerte o primire mai mult ca frățescă din partea populațiunii din comunele amintite. — Onorata inteligență fără deosebire de naționalitate a sprijinit

atât moralicesce cât și materialicesce acest ciclu de concerte. — Onoratele comitete aranj. nu au întrelăsat nimic de dorit în aranjare, astfel cele șese sări au lăsat concertanților tot atâtea suvenirii dulci. — În deosebi comitetele aranjătoare din Psac și Becicherecul mic au escelat peste așteptare.

Deci: Corul voc. rom. din Chinez (Knéz) vine și pe această cale a exprima sincera sa mulțămită populațiunii și On. inteligente și On. comitete aranj. precum și P. T. Domni suprasolvenți.

Cu durere vin membrii activi ai corului a-și lua ultimul adio de la cei ce au sprijinit corul cu atâtea căldură, anunțând că: prin reuatarea a câte-va persoane de aici, corul a încetat a mai esista.

Chinez (Knéz) la 25/2 1896 st. n.

În numele corului
 Traian Bratescu,
 invet. și dirig. de cor.

Convocare.

În sensul art. XIV din statute se convoca prin această adunarea generală a Asociațiunii pentru spriginirea învățăcelilor și sod. rom. din Brașov, pe Duminecă, 3/15 Martie, orele 2 după ameză, în sala de desemn a gimnasiunii român.

Agendele vor fi: 1) Raportul Comitetului despre lucrările sale în decursul an. 1895; 2) Raportul cassarului; 3) Alegerea unei Comisiuni pentru înscrierea de membri; 4) Raportul Comisiunii despre cenzurarea socotelilor și asupra Raportului Comitetului; 5) Propunerii eventuale; 6) Alegerea Comisiunii pentru cenzurarea socotelilor an. 1896.

Din ședința Comitetului ținută la 16 (28) Faur 1896.

N. P. Petrescu,
 preș.

Arseniu Vlaicu,
 secretar.

HIGIENA.

Câte-va cuvinte despre icterie seu Gălbănare.

„Nimica nu se pierde mai lesne, de cât sănătatea, și cu toate acestea ea este avuția cea mai rău păstrată.”

II

Prin metoda medicală gălbănare se poate vindeca luându-se medicamente tonice, adecă imputernicitoare, ca fier sub diferite forme, cum: fier redus prin hydrogen, lactat de fier, etc., însă cel mai bun fier și cel mai eftin este fierul dializat. Din acest fier, în formă de picături, se iau câte 10—15 picături în timpul fiă-cărei mese în puțin vin.

Bolnavul va bea ape feruginose,

adecă cari conțin fier. Apa feruginosă se poate prepara și în casă în modul următor: se ia o sticlă de un litru, se pune în sticlă cam o mână de cuie mici de fier, (nu de sirmă), pe urmă se tornă apă până se ample sticla, se astupă cu un dop cam slab, ca să potă pătrunde aerul în sticlă, ca ast-fel să potă rugini cuiele; îndată ce cuiele de fier se ruginesc, rugina se amestecă cu apă și ast-fel avem apa feruginosă.

Când voim să bem apă, trebuie bine bătută sticla, ca ast-fel să se amestece rugina, și turnăm într'un pahar, ér în sticlă turnăm un alt pahar cu apă rece în locul celui ce am luat și ast-fel avem în tot-déuna apă feruginosă. Omenii mari vor bea două pahare de apă pe zi, câte unul la fiă-care masă, în care se potă pune și puțin vin, ér copiii vor lua pe jumătate.

În timpul mesei bolnavul să bea vin de quinquină câte un păhăruț înainte séu după mâncare. Acest vin fiind mai scump la farmacia, se potă prepara în casă mult mai economic, în modul următor: Să se ia dela farmacia 60 grame de cójă de quinquină galbenă, 20 grame de rheum (revent), se pisază bine și se pune într'o cantitate de 100 grame de spirt bun séu cogniac, apoi se ține 48 ore la lumină și căldură într'o sticlă bine astupată, după aceea se tornă în sticlă cam un litru și 250 grame (1250 grame) de vin negru séu roșu vechiu și bun, se astupă bine sticla, se lasă să stea trei zile la lumină și căldură, pe urmă se strecoră bine în altă sticlă, se astupă bine și se ia câte-un păhăruț tot-déuna înainte séu după mâncare.

Asemenea va lua în timp de 15 séu 20 zile următorul medicament, pe care potă se-l prepara oricine și în casă de va voi; și anume: Să se ia dela farmacia pilitură de fier 100 grame; cójă de portocale și cójă de scortșoră din fiă-care câte 15 grame; pelin (absint) 30 grame; în urmă toate acestea să se pună în două litre și jumătate (2500 grame) de vin bun alb, să se lase să stea la căldură și lumină cinci zile, în urmă să se strecore, din care se va lua câte un păhăruț mic de două și de trei ori pe zi.

Asemenea va lua în timp de 5 până la 10 zile următorul medicament, care asemenea îl potă prepara în casă ori-cine va voi: Să se ia dela farmacia 6 grame de revent (rubarba séu rheum), să se piseze bine, să se pună toate acestea într'un vas să fierbă cu 300 grame de apă; dnpă ce se

ferbe două ore, se strecoră și din asta se va lua jumătate dimineța și jumătate séra, ast-fel că în fiă-care zi se prepară alt medicament prospet.

Se mai potă lua cu mare folos praf de aguve americana, acest praf se va lua de două ori pe zi cât se potă lua cu vârful cuțitului în puțin vin séu apă. Asemenea este folositor a se lua în fiă-care zi de trei, séu patru-ori câte-o cescă cu ceaiu de pelin séu praf de pelin câte-un gram în o cescă cu apă caldă. Se va înghiți în fiă-care zi câte 6—8 bóbe de ienupere (juniperus), în timpul mesei, adecă 4 bóbe la prânz și 4 bóbe séra la cină, în cas când nu se potă găsi ienupere, se pot lua bóbe de piper negru.

Este foarte folositor, ca bolnavul să bea în fiă-care dimineța și séra câte-o cescă de lapte dulce cu zăhar, în care se va pune o lingură de praf de carbune.

În tot cazul însă se vor lua dela farmacia următoarele pilule (hapuri), și anume: Praf de revent (rubarba séu rheum), praf de curcuma, flóre de puciosă din fiă-care câte 8 grame. Flóre de amoniac; praf de aloes socotrina (sabar) din fiă-care câte trei grame, să se amestece bine, din care se vor face 120 pilule, și se vor lua trei pilule dimineța pe nemâncate și în urmă nu va mai mânca până la prânz nimica, și séra ér va lua trei pilule cu două ore înainte de cină; și ast-fel va urma până se vor termina.

Dacă bolnavul a urmat cu strictețea regulele igienice și aceste medicamente, de bună sémă că se va face bine. Este ér de observat, că regulele igienice trebuiesc bine păstrate în cursul acestei bóle, căci ori cât ar fi de bune medicamentele, fără paza regulelor igienice nu folosesc nimic.

Prof. Dr. Elefterescu.

ECONOMIA.

Crescerea vitelor.

La noi sunt cunoscute trei soiuri mai însemnate de vite: 1) vitele dela șes cu trupul și córnela mai lungi și gróse, de cari se țin și vitele dela munte (mocănesci) cu trupul și córnela mai scurte; acestea forméză soiul aborigeu séu primitiv de vite; 2) vitele cu pérul roșu-pistriț, soiul frontasius, de Bern-Siementhal și Pincgau, și 3) vitele de munte cu pérul sur séu brun, soiul brachyceros.

dér nu țiam putut face nimic, că erai pe calul meu cel fermecat. Dér fiind-că nu m'ai ascultat și ai intrat la cal peste voia mea, nu mai voiú să te ved! Și dicend așa, îl aruncă într'o bobotă, în jos, dér fiindu-i drag îi părú rău să se prăpădescă; decí lăsa, ca calul ei să fiă tot sub el până va ajunge pe pământ. Acolo calul a perit de sub el ca o nălucă, ér el duse perele înlăuntru la împératul. Și le luă împératul și gustă din ele și-i plăcură foarte, că erau ca pomele raiului de bune. Și-l îmbiă împératul cu fata și cu jumătate împérația. Dér el mulțami frumos de cinsté și de omeniă, dér nu primi nimic; nu-i eșiau din minte mândreniile ce veduse la Iléna Cosânzana și fata ei cea frumoasă, — că frumoasă era și fata împératului, nu-i vorba, dér la Iléna Cosânzana nici slujnică nu-i putea fi.

Se luă decí îngândurat și se duse duse multă lume împérația, până ajunse la iscovorul de unde ese aurul din pământ cum pèse pe la noi apa. Și se minuna mult și e tot uita, cum isvoresce de se face din și b.părú și părú acela de aur curge cât și fructe și se pierde apoi de nu i mai vede o fată, rma. Stând așa, își viri degetul cel inimă. E.

mic în isvor și îndată i se făcu inel de aur pe deget. Bucuria lui! Și se tot jucă cu mâna în isvor, ba se spală și pe față și pe cap și tot se intrauri, de strălucea ca sfântul sóre.

Când se juca el acolo în isvorul cel de aur, chiar trecea Iléna Cosânzana cu calul prin vedduf și veddendu-l atât de frumos, îi veni în minte dragostea cea veche și trimise calul la el jos să-l ducă la curțile ei. Bucuria lui când mai vedú calul iubitei Iléne! Dér și bucuria ei când îl mai vedú odată, că era chiar mirésă, cât p'alcí să se mărite după feciorul vântului, care nu-i era așa drag ca Fét-frumos, dér o lovise dorul măritișului, și pețitorii nu i se imbuldeau, cât era de frumoasă, că se ținea tare sus. Decí se necăji. de ce n'a dat ea undeva de Fét-frumos mai curénd, până nu da n petece cu feciorul vântului, și era tare îngândurată, ce să facă. S'ar cununa cu feciorul vântului. — Fét-frumos e mai frumos; s'ar cununa cu Fét-frumos, dér ce va dice lumea, c'a făcut pe feciorul vântului de-a bătut calea mánzului.

Decí se duse până la un vrăjitor vestit, ce ședea pe muntele de glaje, și-l întrebă: Jupâne, ce mă înveți să fac, că am

avut o cheie și mi-se prăpădise; eu imi făcui alta, dér chiar când fú gata, aflai și pe cea pierdută, ținé-voi cea noué, ori să țin cea veche!

ÉR vrăjitorul numai decât pricepú ce cale-i pe vale și-i răspunse: Cheia cea veche o scii ce plătesce, pe cea nouă nu o cunosci, decí ține dumniata cheia cea veche.

Așa și făcu, că se cunună cu Fét-frumos, ér feciorul vântului, când vedú una ca asta, crepă în șapte de mânie și de rușine, că s'a implinit cu el đisa cântecului

Îa-io dracul lume rea,
 Eu iubesc, altul o ia!

De atunci suflă vântul din șapte părți. Acum Fét-frumos trăia zile dalbe cu Iléna Cosânzana la curțile ei, de unde se vedea peste totă lumea. Într'o zi el sta la sóre afară răđimat de un părete și privia peste lume. Atuní zăresce pe tată-séu și pe mamă-sa trecând pe dinainte casei și-l lovi o jale și un dor de ei. Decí duse cătră Iléna: Tu, nevastă hêi, așa m'a ajuns un dor de lume și de părinții mei, cât stau să nebunesc, n'ai fi tu învoită să mergem noi și să ne aședăm acolo, unde sunt și părinții

mei în satul meu, între ómeni, să nu mai stăm aci singuri ca cucul! Ér Iléna i-a răspuns așa: Dragul meu bărbat, cu tine m'am cununat după lege, cu tine trebuie să trăiesc în bine și în rău și să merg cu tine bătr și pân' la capătul lumii; decă cređi tu, că așa ar fi bine, ca noi să mergem, étă vom merge, că tu scii mai bine, că tu ești cap de bărbat, nu eu.

— Și s'a bucurat foarte tare Fét-frumos, când a vedú, că muerea lui nu-i stricá voia și s'a gâtat de cale.

După ce fură gata, luă Iléna o vergea de alun fermecată și lovi cu ea cele patru cornuri ale curților ei și acele numai decát se făcură două mere de aur și le băgă în sín. Apoi se urcară améndoi pe calul ei cel nădrăvan și cât ai bate în palmi fură pe pământ la casa părinților lui Fét-frumos. Dómne cât se bucurară bieții moșnegi, când își vedură feciorul și nora! Plângeau de bucuria ca doi copii. Apoi se încinse un ospet, care ținú trei zile și trei nopti, la care ospet a fost chiămat tot satul și toți se bucurară, că Fét-frumos ér între ei.

Și Iléna Cosânzana se afla bine între ómeni pe pământ și nu se mai dorea în

Crescerea vitelor la noi merge mână în mână cu plugăritul dela care și atârână în cele mai multe locuri, așa că dela numărul și soiul vitelor unui plugar se poate socoti și mulțimea și soiul pământului, cel are la câmp. Ast-fel vedem, că plugarii harnici cu pământuri multe și bune la câmp, pe lângă vitele de lucru, mai cresc și alte vite tinere pentru vânzare.

Puțini economii sunt pe la noi, cari se ocupe în adins séu numai cu crescerea vitelor, séu numai cu economia câmpului, după cum se întâmplă în alte țări, și acesta din cauza împrejurărilor noastre economice, cari pe cele mai multe locuri sunt de așa, că una fără de alta nu mai cu greu ar putea exista.

În alte țări însă se află destui economii, dintre cari unii, de pildă, cresc numai junci, alții numai junici, ér alții numai mânzi tineri; ér având câmpul comasat, nu cultivă alte bucate pe el, decât trifoiu, luțernă, mazărice séu napi, cu cari sé potă nutri vitele tinere. La noi, după cum am șis, nu s'au prea făcut până acum asemenea încercări, parte din cauza împrejurărilor economice, parte pentru-că acelea sunt prea costisitoare pentru cei mai mulți din economii noștri.

În timpul din urmă s'a început pe unele locuri a se introduce atât din partea stăpânirii, cât și a unor plugari mai harnici, în locul soiului alb de vite, soiul frontasius, de Bern-Siementhal și Pincgau, dér cu puține rezultate.

Ministrul de agricultură a pus în vânzare din ciurșile statului, prin comitetele economice comitatense, nu numai tauri din soiul frontasius, ci chiar și vaci și junici tinere, prețul cărora s'a încassat apoi în câte două-trei rate prin numitele comitete economice.

Am avut ocaziune sé ved la câte-va comune ast-fel de tauri, cari mergând pe timpul verei alătura cu vacile fétate în ciurdă, într'atât erau de slab și amărâți, încât după spusa văcarului se puteau număra pe degete vacile sărite de ei. — „Aceștia nu-s pentru câmpurile noastre“, imi dicea un văcar, pe care l'am întrebat, „ci pentru alte câmpuri mai bogate în pășunat“.

Noroc, că comunele acelea, prevădând urmările, au mai ținut și câte-un tăurenciu din soiul alb, care sărea vacile, căci alt-cum puține vaci ar fi eșit primăvara fétate. Cunosce chiar casuri, în cari după ce comuna a plătit taurul cu câte-va sute de

florini, la un an — doi, taurul s'a prăpădit, așa că a trebuit sé-și procureze altul. Din cauza acesta, precum și din altele, se dice, că și stăpânirea a oprit de-ocamdată vinderea vitelor sale pe séma comunelor.

Mai dăunădi am întâlnit și pe un amic, care asemenea cumpărase dela stăpânire două junici, „ca sé prăsescă un soi mai bun de vite“, după cum dicea el. — „Ei bine amice“, l'am întrebat, „cum le merge junicilor tale?“ — „Una mi-s'a prăpădit la pășunatul de peste vară, ér cealaltă nu știu de ce mai auți-va cucul“, imi răspuse el mâhnit, „căci se tot cufuresce și slăbește din di în di, pe semne nu-i priesce nutrețul de pe la noi“.

După ce mi-a descris cu de-amănuntul starea celei dintăiu înainte de a se prăpădi, precum și a acesteia, pe care o iernăză, i-am recomandat unele mijloce de întărire, apoi am adaus cam în glumă, „că învățătura e pe bani“, după cum se știe, și acesta se adevărește de cele mai multe-ori și în economii, căci și aci trebuie sé plătim cu bani scumpi nesciința noastră, când ne apucăm sé crescem nisce vite, fără ca sé le cunoșcem obiceiul și însușirile lor cum se cade.

După cum am șis și la început, economii, cari se ocupă în adins cu crescerea vitelor tinere, au tôte întocmirile de lipsă atât pentru vară, cât și pentru iernă; pentru vară au pășunat deosebit și îmbelșugat, pe lângă care se mai nutresc și din mână, cum se dice cu trifoiu, luțernă și foi de napi, ér pentru iernat au grajduri anume întocmite, destul de largi, curate și luminoșe, așa încât vitele tinere nu se légă, ci pot umbla tot-deuna în dragă voia lor în sus și în jos prin ele.

În asemenea grajduri de-o parte se află întocmită ieslea pentru nutreț, ce are sé se dea măsurat numai cât pot mânca vitele odată la o mâncare; de altă parte se află nisce troci mai mari, în cari se pune nutrețul mai mărunt, precum e ovășul și napii, cari asemenea se dau cumpănite, ér de altă parte se află trocile pentru adăpat, în cari se conduce apa de-afară pe nisce țevi de metal, și după adăpat apa rămasă se poté érași slobodi pe nisce găuri, conducându-o afară din grajd.

Apa se conduce în grajduri mai cu séma pentru aceea, ca sé nu lunge vitele tinere pe timpul iernii, când se slobod la apă, deorece ele sunt tare răsfățate și ast-fel prin sărituri, alergări séu lunecări pe ghiață

s'ar poté ușor vătămă, scrinti séu chiar frânge vre-un picior.

Atât nutritul, cât și curățitul vitelor tinere trebuie sé se facă la timp anumit, ér pentru a poté face mișcările de lipsă peste di, precum și pentru a răsuffa aer curat, sé lase, când aerul e mai domol și mai dulce, într'un loc anume făcut și închis, unde apoi se pot mișca și alerga în dragă voia lor.

Ast-fel se face crescerea vitelor tinere în economii mai mari, cari pe lângă alte ramuri economice își mai aleg și această ocupațiune frumósă, care apoi se înțelege, că se și plătesce mai bine, de cum se face ea în economii mai mici.

Dacă însă în decursul verei, vitele sunt silite a ámbla la pășunat pe ogóre, deluri, cöste și prin păduri, pe unde abia își pot stempéra fömea, decât nutrețurile de peste iernă sunt rele, așa că vitele abia se scot primăvara cu pielea pe ele; decât grajdurile, în cari le ținem sunt ca nisce temnițe de întunecöse, fără nici o feréștră de sticlă, nepodite, scunde și pline de gunoiu, așa că vitele zac cu dișele și săptămânile înglodate în el: sé nu ne mirăm, că economia de vite merge réu și că vitele nu au preț.

La noi chiar și vitele mai tinere, cari după cum am vădit mai sus, ar trebui lășate slobode prin grajd, cele mari așa ca sé nu se poté mișca, decât döră sé mănânce și sé se culce. Sub ast-fel de împrejurări veți bine, din an în an se cresc tot mai puține vite frumoșe. Ici colo, decât mai veți câte-un econom crescând vite tinere și frumoșe, unii ca aceștia apoi își și fac parale frumoșe și înaintează vădând cu ochii.

Așa-déră nu atât soiul vitei, ci mai mult împrejurările economice hotăresc rentabilitatea economiei de vite.

I. Georgescu.

Glume.

Un léc pentru femeile cu gura mare. În afurisita asta de lume sé întâmplă de multe-ori, că unele femei ámblă bătute din chiar senin de bărbații lor, și nu știu ce sé facă, decât că plâng și rabdă, că altă putere nu au. Dér este totuși un léc, care de l'ar soi femeile, ar scăpa de multe bătăi. Și lécul e tare eftin. Sé se pună nevasta, care are bărbat nărăvos, și sé-și cumpere un urciur nou și în fiă-care diminuează sé-l ample cu apă prospătă și sé-l pună de-a îndemână, ca tot plin sé stea. Când va vedé, că-i vine bărbatul beat acasă, ori mánios, și începe a se certa cu ea, sé se

repedă numai decât la urciur și sé-și ample gura de apă și sé-o țină tot în gură până va trece mânia bărbatului. Cu acest leac desarmezi de cele mai multe-ori și pe bărbatul cel mai nărăvos. (Din popor).

Poetul. — A.: „Ce faci acolo?“
— B.: „Scriu un cântec de tómnă“.

— A.: „Dér ce vorbesci frate, acum nu e tómnă“.

— B.: „Nu. dér pe când voiți gâta cu poesia, atunci va fi tómnă“.

P O V E Ţ E.

Tinctura de iod. Étă un léc, de care se folosesc mulți ómenii în multe ținuturi. De câte ori nu se pot afla băieții văpsiți în câte-o parte a corpului, pentru ca sé le aline vre-o durere ori vr'un junghiú? Tinctura (picăturile) de iod e nevătămătoare, când e bine păstrată, adevă când sticla e bine astupată; din contră decât sticla nu e astupată, tinctura vine în atingere cu aerul și prin aceea devine periculósă și produce o usturime nesuferită pe piele, mai ales la copii, la cari pielea e fină. E bine ca sticla cu tinctura sé fiă bine astupată cu un dop de sticlă și sé se țină la lumină, pentru-că s'a constatat, că la lumină se poté ținé mai lung timp decât în întunec. Pentru a putea cunoșce, decât medicamentul este vechiú, ori prospét, se scutură sticla, și decât face spumă, e semn că tinctura e vechiá. Este de însemnat, că vaporii de iod, cari ies din tinctură, când se încălđesce la foc, séu când se ține tinctura în mână, sunt un mijloc fórte bnn contra guturaiului.

Sticlele, păharele, se curăță mai bine, decât se spală mai întâiu în apă caldă și apoi se clătesc în apă rece.

Blana albă se curăță mai bine cu făină de sécară ori de grâu, apoi se scutură bine de făină și se piaptănă. Dacă blana nu scilipesce, atunci e bine sé se pună pe o peria puțin uleu și cu acesta sé se ungă.

Bonbonele. Trăim într'un timp, când se mănâncă fórte multe bonbone. În care familiá nu se va afla câte un pachet de bonbone spre plăcerea și bucuria copiilor? Precum tóte lucrurile pregătite cu óre care măestrie își au avantajele și des-avantajele lor, tocmai așa și bon-

măestrelé ei, și Fét-frumos încă era voios, că-i cu părinții la un loc. Dér bine a șis cine a șis:

Așa a lăsat Dumneșeu
După bine s'a așteptă réu!

Că așa s'a întâmplat, și cu Fét-frumos, și uite cum fu povestea:

Dice că Iléna Cosánzana, îndată ce a ajuns pe pământ, a spus la socrii și la bărbat așa: Băgați de séma sé nu adorm vre-odată până ce răsare sórele, că de mé află razele sórelui adormită, nu mé mai aveți, că mé duce sórele pe razele lui; câtă vreme sunt tréză, nu are putere asupra mea, dér de mé află dormind, sunt supusă lui. De aceea eu nu mé culc nicí-odată până nu sfínșesce el și mé scol până nu apucă el a răsări.

Așa a și fost. Ea se culca după sfínșita sórelui și se scula până a nu răsări sórele, ér de se întâmpla, că ea nu era tréză pe când vrea sórele sé răsări, Fét-frumos o trezia sărutându-o și dragostin-

du-o și o făcea sé se scole.
Dér odată era Fét-frumos la vênat și a rătăcit prin pădure câte-va dișe și că-

mai era la părinții lui, ér părinții plângeau și se dăoleau, ca după mort. — Dér de ce plângeți? Unde-i Iléna? întrebă el intrând în casă. Ér ei i-au spus așa: Ni-a fost milă sé o deșteptăm ađi diminuețá, că așa de bine dormia, dér când au ajuns razele sórelui pe ea, numai am vădit, că nu i, ér din așternutul ei se ridică o albină și sbură pe ușă afară, dicend cu glas de om: — Nu m'ați ascultat sócră și so-crule, și étă m'ați pierdut. Spune-ți bărbatului meu, că de vré sé mé mai véđá, sé se pue pe un mânz de trei ani, care va fi ca pana corbului de negru, dér sé n'aibă nici o pată cât de mică pe el, și sé mé caute la muntele Goloreului, la fântána rece, unde Gurzeu jócă, și din firul ierbeii fir de mărgăritar cresce; acolo sé mé caute, că acolo mé duc razele aceste de sóre.

Când auđi Fét-frumos de una ca asta, sta sé-l lovescă guta de necaz, dér ér se întări în fire și dișe: Dómné ajută!

Apoi își căută un mânz de trei ani ca péna corbului de negru și se sui pe el și hi la drum! Și s'a dus, și s'a dus, numai el și Dumneșeu sfântul știe cât s'o fi dus, destul că odată ajunge la o fântána cu bärnele de aur. Așa fântána nu mai véđuse.

Și se uită în fântána, adevă își véđu fața ca de moșnég përul, mustețile și barba-i erau albe ca ométul, și calul lui încă era alb, de nime n'ar fi diș că acela a fost când-va negru. Și se spăimântă Fét-frumos, când se véđu așa de îmbétrănit și el și calul lui, si se gândi: óre unde am ajuns acum, sé fie fântána asta cu bërne de aur? Adevă se uită împrejur și véđu fricele de érbă și'n virful lor crescute fire de mărgăritare. Și se uită și în sus și véđu un munte mare — mare până'n cer! — Dă Dómné sé fie acela muntele Goloreului, își gândi Fét-frumos.

Atunci véđu venind spre fântána o fată frumósă cu un păhar de aur în mână. După ce ajunse fata la fântána și scöse apă în pahar, Fét-frumos o întrebă, cui duce apă? Ér ea-i spuse, că la Iléna Cosánzana, că-i slujnică acolo. — Mulțam Dómné, dișe Fét-frumos. Apoi cerú o léocă de apă din pahar. Și fata i-a dat paharul sé bea apă, ér el a beut, și după ce a beut a pus în fundul paharului inelul cel de aur, ce-l avea de credință dela Iléna Cosánzana.

După ce ajunse fata acasă, dete Ilenei apă sé bea din pahar, ér ea il beuse

până'n fund. Adevă în fundul paharului află inelul ei cel de credință și se miră mult, cum ajunge el acolo, când ea știe, că a rămas la bărbatul ei. Apoi întrebă pe fată: De unde vine inelul acesta în pahar? Ér fata-i spuse, că nu știe, de nu cumva l'a pus un moșnég, ce e la fântána, și care i-a cerut apă.

— Du-te și-l chiamă încöce, dișe Iléna voioșă, că și-a vedé ér bărbatul.

Și s'a dus fata și l'a chemat în sus, ér el n'a așteptat sé-l cheme de două ori, ci s'a dus și au făcut un ospét mare de bucuriá, că se mai véđ, și s'a cununat a doua órá, și la întinerit Iléna Cosánzana și de atunci trăesc nedespărțiți și neimbétrăniți; dér pe lume, printre ómenii pécătoși nu se mai ivesc, ci trăesc acolo sus în muntele Goloreului, la fântána rece, unde Gurzeu jócă și din fir de érbă fir de mărgăritar cresce. Cine nu mé crede — ducă-se acolo sé i véđá!

(Din Sălagiu)

I. P. Reteganul.

Cursul la bursa din Viena.

Din 28 Februarie 1896.

Renta ung. de aur 4%	121.90
Renta de coróne ung. 4%	98.80
Impr. cáil. fer. ung. în aur 4 1/2%	124.—
Impr. cáil. fer. ung. în argint 4 1/2%	101.65
Oblig. cáil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.40
Bonuri rurale ungare 4%	96.75
Bonuri rurale croate-slavone.	97.—
Imprum. ung. cu premii.	154.—
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	142.—
Renta de hártie austr.	100.95
Renta de argint austr.	100.95
Renta de aur austr.	122.10
Losuri din 860	147.—
Acții de ale Băncii austro ungară.	991.—
Acții de-ale Băncii ung. de credit.	414.50
Acții de-ale Băncii austr. de credit.	376.60
Napoleonori.	9.57
Márci imperiale germane	59.—
London vista	120.70
Paris vista	47.85
Rente de coróne austr. 4%	101.30
Note italiene.	42.90

Cursul pietei Brașov.

Din 29 Februarie 1896.

Bancnote rom. Cump.	9.50	Vënd.	9.53
Argint român. Cump.	9.44	Vënd.	9.49
Napoleon-d'ori Cump.	9.54	Vënd.	9.56 1/2
Galbeni Cump.	5.62	Vënd.	5.67
Ruble rusesce Cump.	127. 1/2	Vënd.	—
Márci germane Cump.	58.60	Vënd.	—
Lire turcesce Cump.	10.70	Vënd.	—
Soris. fonc. Albina 5%	100.7b	Vënd.	101.75

Loteria de classă ungară.

35007 câștiguri în sumă totală de 7932000 coróne.

Câștigul cel mai mare în cas favorabil UN MILION coróne.

Clasa II.
Tragerea dela 11—14 Martie 1896.

Câștiguri	Coróne	Coróne
1 à 100000	=	100000
1 " 60000	=	60000
1 " 40000	=	40000
1 " 30000	=	30000
1 " 20000	=	20000
1 " 15000	=	15000
1 " 10000	=	10000
2 " 8000	=	16000
8 " 4000	=	32000
10 " 2000	=	20000
13 " 1000	=	13000
100 " 400	=	40000
860 " 200	=	172000
9000 " 120	=	1080000
10,000 câștiguri. Total	=	1.648,000

Prețurile losurilor:
pentru clasa II.

1/1	1/2	1/10	1/20
fl. 40.—	20.—	4.—	2.—

Prețurile losurilor complete
valabile pentru clasa II. și III.:

1/1	1/2	1/10	1/20
fl. 60.—	30.—	6.—	3.—

La comande de losuri clasa II, pe lângă prețurile de sus, a se trimite și 25 cr. pentru porto și lista tragerilor. La losuri complete 40 cr. porto și 2 liste de tragere.

Clasa III.

Tragerea dela 12—23 Mai 1896.

Câștiguri	Coróne	Coróne
1 Premiu	600000	= 600000
1 à 400000	=	400000
1 " 300000	=	300000
1 " 200000	=	200000
1 " 100000	=	100000
2 " 40000	=	80000
2 " 20000	=	40000
5 " 10000	=	50000
10 " 8000	=	80000
34 " 6000	=	204000
100 " 2000	=	200000
200 " 1000	=	200000
2650 " 200	=	530000
22000 " 150	=	3300000
25,007 câștiguri și 1 premiu; total		6.284,000

Din aceste 57 câștiguri principale cel care va eși la urmă câștigă premiul de 600,000 coróne.

Losuri recomandă și trimite după primirea banilor, prin mandat postal, sau cu rambursă,

CARL HEINTZE, Budapest

Servitenplatz 3. Adresa de Telegram: LOTTOHEINZE BUDAPEST. Servitenplatz 3.

AVIS

Pe baza avisului din Nr. 211, 1895 al „Gazetei Transilvaniei” am onóre a aduce la cunoștința P. T. public, că cu data de 1 Octomvre 1895.

Am deschis în Brașov Str. „Aței” Nr. 7 „Școlă mea industrială de femei”.

La această școlă pot participa toate fetele dela 12 ani în sus cu prețuri moderate, învățând tot felul de lucru de mână precum:

Croit și cusut de haine și albituri; pregătirea și împodobirea pălăriilor; broderie de monograme și albituri în tot felul cu mătase colorată și aur; pontotirato; poentlas; dantele venețiene; construirea de flori artificiale et. etc.

Fetețele din provincia pot căpeta cuartir, cost și toate necesare în institut pe lângă prețurile cele mai moderate.

Rugând partinirea a P. T. public rămân cu distinsă stimă Detailuri la numita.

WILLMA PAPP,
învățătoare de lucruri de mână.

999,2—2

Prima asociația de economii și ajutorare din Brașov.
FONDATA 1884.

Subscrisa asociațiune **primesce:**
Depunerii dela membrii cu netto 5% și **depu-**
nerii cu 4 1/2 fără nici un scădământ, pentru dare.
Escompteză Polițe comerciale cu 5 1/2%.
Acordeză împrumuturi pe polițe și hipotece cu interese culante.
Acordeză avansuri pe hártii de valóre, de tot felul, losuri, monede etc. — Plata se póte efectua după cum va conveni debitorului.
Deschide credite cu conto-curent sub condiții fórte culante.

Brassói Első Takarék
és
Önsegélyző-Szövetkezet
Mihail-Weissgasse Nr. 4.

Prima asociația de economii și ajutorare din Brașov.
FONDATA 1884.

Întemeiată la 1887.

„VICTORIA”

Întemeiată la 1887.

Institut de credit și economii, societate pe acții.
Sediul: ARAD, casa proprie, calea Archiducelui Iosif Nr. 2.
Capital de acții **fl. 300.000.** Fond de rezervă **fl. 90.000.**
Depunerii **fl. 900.000.** Circulația anuală **fl. 12.000.000.**

Primesce depunerii spre fructificare, după care solvesce 5% interese fără privire la terminul de abdicere.
Dare de venit după interese încă o solvesce institutul separat.
După starea casei, depunerii până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.
Depunerii se pot face și prin postă și se efectuesc momentan după sosirea comandei.

Direcțiunea institutului.

912,1—*

Depou de diferite lampe.

SIRIUS

aparatus pentru iluminat cu gaz aerian: clădiri publice, fabrici și case mari private.

Efectul luminei **brillant** cu fitil Auer economie cu 2/3 mai puțin decât **iluminatul** depână acuma.

Aparatusul se póte vedea în fiă-care și în órele de seră funcționând.

Asemenea și o **vatră nouă** invențiunea mea patentată, care încălzeste oada de baie, fără a mai fi necesitate de **sobă** și **căldare** pentru apă. Se póte aplica și la vetre vechi.

Se póte vedea și lua informații la

Alfred Widmann,
fabricant de ferării,
Brașov, Strada Castelului Nr. 51.

893,6—6

Prețuri moderate.

Órele de birou dela 8 până la 12 1/2.

Órele de birou dela 8 până la 12 1/2.

Mare depou de vetre (Sparherd.)

Preliminarul cheltuelilor gratis.

Bursa de mărfuri din Budapesta.
din 26 Febr. 1896.

Săminte		Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.	
			dela	până
Grâu Bănăţenesc		80	7.00	7.10
Grâu dela Tisa		80	7.05	7.15
Grâu de Pesta		80	7.00	7.10
Grâu de Alba-regala		80	7.00	7.10
Grâu de Bácska		80	7.10	7.25
Grâu ung. de nord		80	—	—

Săminte vechi ori nouă		Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.	
	soiul		dela	până
Săcăra		70-72	6.40	6.45
Orz	nutreţ	60-62	4.90	5.10
Orz	de vinars	62.64	5.40	6.20
Orz	de bere	64.66	6.40	7.80
Ovės		39.41	5.95	6.35
Cucuruz	bănăţ.	75	—	—
Cucuruz	altă soi	78	—	—
Cucuruz	"	—	—	—
Hirică	"	—	—	—

Productediv.		S o i u l	Cursuri	
			dela	până
Sem. de trif.	Luţernă ungar.		34.	42.
—	transilvană		—	—
—	bănăţenă		—	—
—	roşiă		29.	32.
Oleu de rap.	rafinat dublu		—	—
Oleu de in			—	—
Uns. de porc	dela Pesta		54.75	55.25
	dela ţeră		—	—
Slănină	svântată		45.50	46.
"	afumată		—	—
Seu			—	—
Prune	din Bosnia fu buţi		13.	13.50
Lictar	din Serbia în sac		11.50	12.
"	slavon nou		16.	17.
"	bănăţenesc		15.	15.50
Nuci	din Ungaria		—	—
Gogoşi	unguresci		—	—
"	sărbesci		—	—
Miere	brută		—	—
"	galbină strecurată		—	—
Ceară	de Rosenau		—	—
Spirt	brut		—	—
"	Drojdinţa de spirt		—	—

Cursul losurilor private
din 26 Februarie 1896

	comp.	vinde.
Basilica	7.10	7.50
Credit	193.—	193.—
Clary 40 fl. m. c.	57.25	58.25
Navig. pe Dunăre	136.—	140.—
Insbruck	27.—	28.—
Krakau	26.50	27.25
Leibach	22.—	24.—
Buda	61.75	62.75
Paiff	58.—	59.—
Crucea roşie austr.	18.70	19.
dto ungar.	11.—	11.80
dto ital.	11.75	12.50
Budolf	23.75	24.75
Salm	68.—	68.75
Salzburg	27.—	28.—
St. Genois	72.50	73.—
Stanislan	—	—
Tricitine 4 1/2 % 100 m. c.	147.—	151.—
dto 4 % 50	70.—	74.—
Waldstein	54.—	—
Sărbesci 3 %	34.25	34.75
dto de 10 franci	—	—
Banca h. ung. 4 %	124.75	125.75

Numere singuratice
din „Gazeta Transilvaniei”
à 5 cr. se pot cumpăra în
librăria Nicolae Ciurcu.

AURARIA cassa de economii societate pe acțiuni în ABRUD.

CONVOCARE.

Domnii acționari a casei de economii „AURARIA” societate pe acții în Abrud se convocă prin acesta la
a VIII-a adunare generală ordinară,
care se va ține în Abrud în 21 Martie 1896 la 9 ore înainte de prânz în localitatea institutului.

Obiectele discuției vor fi:

1. Raportul anual al direcțiunii asupra contului anual, a bilanțului și a împărțirii profitului.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Împărțirea profitului curat.

2-3

4. Sortarea celor trei, și alegerea celor cinci membrii în sinul direcțiunii.
  5. Fixarea mărcii de prezență pre anul 1896.
  6. Alegerea consiliului de supraveghiere pe un an.
- În sensul §-lui 17 din statute, la adunare vor pute participa numai acei acționari, cari sunt trecuți cu 6 luni mai înainte ca acționari în registrul acționarilor, și cari cel puțin până în 20 Martie 1896 d. a. la 5 ore și-au depus pe lângă revers la cassa societății, acțiunile scrise pe numele lor. respective pe al aceluia care îi reprezintă împreună cu dovezile de plenipotență.

Abrud, în 24 Februarie 1896.

Direcțiunea.

Contul bilanțului

ACTIVE			PASIVE		
	fl.	cr.		fl.	cr.
Cassa în numerar	5663	88	Capital social 300 acțiuni à 100 fl.	30000	—
Cambii de bancă	295626	01	Fondul de rezervă statutar al acționarilor	20000	—
Imprumuturi ipotecare	55539	25	Fondul special de rezervă	2101	25
Efecte	12490	01	Fondul de pensiiune al funcționarilor	5421	28
Mobilier	fl. 315.36 cr.		Depunerii pentru fructificare	236273	09
" după amortisare de	31.54		Cambii de bancă reescomptate	58529	—
Diverse conturi debitoare	174	40	Interese anticipate pro 1896	3387	46
			Diverse, conturi creditore	577	85
			Profit transpus din 1894	fl. 3000.— cr.	
			Profit net	10487.44	44
	369777	37		369777	37

Contul profitului și perderilor.

EȘITE			VENITE		
	fl.	cr.		fl.	cr.
Interese:			Interese:		
pentru depunerii spre fructificare	fl. 11719 64	cr.	dela cambii de bancă	fl. 25605 36	cr.
pentru fon. spec. de rezervă	101 25	"	dela împrum. ipotecare	4447 42	"
pentru fondul de pensiiune	260 28	"	dela efecte publice	80 80	"
	12081	17	Profit transpus	3000	—
Spese:			Provisiuni	1311	89
Salare, chirie, spese de poștă și altele de birou	fl. 4866 70	"			
Marce de prezență	432 —	"			
Contribuțiuni:					
directă	fl. 2298 55	cr.			
10% dare la interesele dela depunerii și comp. de timbr.	fl. 1248 07	cr.			
Amortisare din mobilier					
Profit transpus din 1894	fl. 3000 —	cr.			
Profit net	10487 44	"			
	34445	47		34445	47

Abrud, în 31 Decembrie 1895.

A. Filip
director executiv.

Silviu Lazar
comptabil.

Membrii direcțiunii:

G. Ivascu. Candin David. Nicodim Cothisel. Petru Macaveiu.

Subsemnatul comitet de supraveghiere a examinat bilanțul prezent, contul profitului și al perderilor și confruntându-le cu registrele principale și auxiliare ale institutului, constatăm că le-am aflat cu acelea în deplină consonanță și în ordine.

Abrud, în 25 Februarie 1896.

Basiliiu Basiota. Nicolau Lobontiu. Lancel Giurchescu. Ioan Todescu. Dr. Vasile Fodor.

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, dacă fiecare cutiă este provădută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de lecuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicioase la stomach și pantece, în contra cărceilor și acrolei la stomach, constipațiunii cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite boale femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate 1 fl. v. a.

Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, dacă fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de goidină și reumatism și a altor urmări de răcăla. Prețul unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Apa de gură-Salicyl a lui Moll.

(Pe baza de natron Acid-salicylic)

La întrebunțarea dîlnică, cu deosebire importantă pentru copii de ori-ce etate și adulți, asigură această apă de gură conservarea sănătoasă și mai departe a dinților. Prețul sticlei provădute cu marca de apărare a lui A. Moll 60 cr.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,
c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se efectuează gîlnic prin rambursă postală.

La deposite se se cêră anumit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Franz Kellemen și Ed. Kugler, engros la D. Eremia Nepeșii, J. L. & A. Hesshaimer, Teutsch & Tartler, Fritz Geisberger.

2-52.

15 bucați 5 fl. 75 cr.

Adevăr!

Neintrecută și în lumea întreagă mare senzație au făcut

Colectia-Austria,
care constă din 15 bucați bijuterii (argintării) splendide,

nouă pentru 5 fl. 75 cr.
un ciasornic Remontoir de aur fason, pentru busunar.

Regulat punctual (pe 36 ore), mecanism de precisiune și placă emailată. Capacurile ciselate frumos, sunt

lustrul. — Pentru mersul regulat al sus numitelor ciasornice, dau în scris o garanție de 3 ani.

- 1 lanț fin de aur imitat,
- 2 nasturi de mangete imitat de aur,
- 1 broșe frumoșe pentru dame,
- 3 nasturi de camașe imitație de aur,
- 1 nastur patent pentru guler,

- 1 ac fin pentru cravate,
- 1 etui pentru ciasornicul de aur fason.
- 1 oglindă de busunar, în ramă,
- 1 ac de bluze aur fason
- 2 inele imitat de aur cu brizante simle și rubine.

Tôte aceste 15 obiecte splendide de bijuterie împreună cu ciasornicul de aur fason costă numai 5 fl. 75 cr.

Trimitere cu rambursă. La cas de neconveniență se restituie banii.

Firma de ciasornice:

ALFRED FISCHER,
Viena I. Adlegasse Nr. 12.

866,4 - 6